

IZVJEŠTAJ O ISTRAŽIVAČKOJ RADIONICI “OBLIKOVANJE SADRŽAJA MODULA HRVATSKA E-DISKOGRAFIJA U REPOZITORIJU IEF-A”

Uslijed epidemioloških mjera, istraživačku radionicu nije bilo moguće održati uživo, nego su suradnici projekta na daljinu dogovorili osnovne elemente, da bi potom Nada Bezić, Naila Ceribašić, Irena Miholić i Željka Radovinović tijekom ožujka 2020. održale niz video sastanaka na kojima su definirale i specificirale sadržaj baze podataka Hrvatska e-diskografija.

U obzir su uzele dosadašnje uvide na temelju analize i usporedbe primarne građe (zasad prikupljeni katalozi diskografskih izdanja i naljepnice gramofonskih ploča u izdanju triju zagrebačkih tvrtki), s druge strane postojeće inozemne standarde katalogiziranja (pri IASA i drugim vodećim strukovnim organizacijama) i baze podataka u vezi diskografskih izdanja, a s treće strane uspostavljene standarde u repozitoriju IEF-a.

U nastavku je naveden zaključni rezultat: popis polja za obradu na razini gramofonske ploče i na razini svake snimke s pojašnjenjem sadržaja i načina ispisivanja podataka u svakom od polja. Nakon zaključnih konzultacija sa svim suradnicima na projektu, posao je dovršen 3. travnja 2020., te je uz upute informatičarima upućen tvrtki ArhivPRO na informatičku obradu.

HRVATSKA E-DISKOGRAFIJA = CROATIAN E-DISCOGRAPHY

- Osnovni opis strukturira se s obzirom na podatke na naljepnici ploče. To znači da je prvotne podatke na temelju kataloga kasnije potrebno korigirati sukladno podacima na naljepnicama, a za ploče do kojih se uopće neće uspjeti doći bit će nužno zadržati se na podacima iz kataloga
- Koriste se hrvatski i engleski nazivi polja, ali se unutar polja koristi samo originalni tekst, odnosno u opisnim poljima samo hrvatski; iznimka je jedino polje “žanr” gdje se koristi hrv. = engl. (npr. valcer = waltz)
- Baza treba biti pretraživa unutar svakog polja prema cijeloj ili dijelu riječi i prema svakoj riječi te pretraživa samo unutar dotičnog polja (ne da i ista riječ u nekom drugom polju izađe kao rezultat pretrage). Treba postojati mogućnost abecednog slaganja prema svakom od polja, mogućnost izlistavanja (i abecednog slaganja) prema svakom od polja (što podrazumijeva i abecedno slaganje prema dataciji) te mogućnost eksportiranja odabranih (ili svih) polja u word dokument.

PLOČA

Projekt: DISKOGRAF

Zbirka: Hrvatska e-diskografija

Medij: gramofonska ploča

Vrsta građe: zvučni zapis

Naslov ploče = Record title : Naslov ploče ispisuje se po modelu: xxx [naslov s A strane] ; yyy [naslov s B strane] (tj. ako nema A i B strane, onda prema broju matrice). Ako postoji više od dva naslova, potrebno ih je sve navesti, odijeljeno s točkom-zarezom.

Podaci o izdanju = Publication :

– Nakladnik = Publisher : Edison Bell Penkala, Elektroton ili Jugoton.

– Mjesto izdanja = Place : Zagreb.

– Godina izdanja = Date : Ako je navedena na ploči, ispisuje se obično, npr. 1929. (s točkom). Ako je analitički rekonstruirana, navodi se u uglatim zagradama, bilo da je riječ o konkretnoj godini ili o rasponu godina, npr. [1929] ili [1938–1945], itd. (u tom slučaju bez točke). Ako podatak nije pouzdan, dodaje se upitnik, npr. [1929?]. Ako postoje kontradiktorni podaci, ispisuje se po modelu: [1929?, 1930?]. Objašnjenje o postupku rekonstruiranja godine donosi se u polju “Napomena o dataciji”. Što se tiče stavljanja točke iza godine, ne piše se ako neposredno iza stoji zagrada; ako nema zagrade, onda se stavlja točka; ne prenosi se točno kako je u publikaciji, na to se ne obaziremo.

Osnovni nakladnički broj = Main catalogue number : Navodi se po modelu s crticom, neovisno o tome je li na samoj naljepnici (odnosno u katalogu) navedeno bez crtice, npr. Z-1234, C-171, J-0057 itd. Za razliku od “nakladničkog broja” u kategoriji snimki, ovdje se piše samo osnovni broj, bez oznake strana A i B. Riječ je o broju koji se nalazi na naljepnici ploče s obje strane i odnosi se samo na dotičnu ploču, te se kao takav navodi i u katalogima.

Napomena o dataciji = Note on date of publication : Navodi se izvor ili usporedba izvora iz kojih je rekonstruirana godina izdanja; rekonstruirat će se najčešće usporedbom sukcesivnih kataloga ili pak preuzeti iz pouzdanih izvora.

Nakladnička cjelina = Publisher’s series : Nakladničke cjeline mogu se odnositi na više ploča koje se izravno nadovezuju (npr. serija Antologija hrvatske glazbe), na različite osnovne kategorije u primjeru EBP – Edison Bell Electron, Edison Bell Radio, Edison Bell Penkala Record, Edison Bell Baby, itd.

Materijalni opis = Physical description : Što se tiče “broja ploča”, zapravo je riječ o nadređenoj razini, gdje više ploča čini jedinicu (za razliku od generalnog pravila da je osnovna jedinica jedna ploča, a na drugoj razini jedna snimka).

– Broj ploča = Number of items : 1 (odnosno odgovarajući broj za izdanja koja sadrže više ploča)

– Dimenzija = Dimension: promjer u cm, npr. 25 cm

– Materijal od kojega je ploča načinjena = Specific material designation: šelak

– Br. okr. u min. = RPM : 78

– Trajanje = Duration : Ako je poznato po modelu: 42:30.

Lokacija ploče = Record location : Treba navesti sve kolekcionare gdje je dotična ploča pohranjena; svakako za

svaki primjer provjeriti u arhivu CroRec, zbirkama Čapka, Mirnik, Kraker, Tončić te svi arhivi u kojima ćemo raditi (HDA u Štrigovi, Muzej grada Zagreba, Tehnički muzej Zagreb, Knjižnice grada Zagreba, knjižnica MA, dokumentacija IEF, Državni arhiv u Osijeku, Državni arhiv u Splitu, Rijeka, Narodna biblioteka Srbije u Beogradu, Nacionalna i univerzitetska knjižnica u Ljubljani, u Pragu, Washingtonu, ...). Zasad standardizirane kategorije su:

Arhiv Croatia Records

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Narodna biblioteka Srbije u Beogradu

Tehnički muzej Nikola Tesla u Zagrebu

Hrvatska kinoteka Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu

Hrvatski državni arhiv u Štrigovi

Muzej grada Zagreba

Muzej Slavonije u Osijeku

Zbirka Damira Tončića pohranjena u Državnom arhivu u Splitu

Zbirka Eduarda Čapke pohranjena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

Zbirka Ivana Mirnika

Zbirka Velimira Krakera

Stanje pregledanih primjeraka ploče = Condition of the examined copies of the record : Svakako napomena o oštećenim ili slomljenim primjercima; okvirna procjena fizički čitavih ploča.

SNIMKA

Zbirka: Hrvatska e-diskografija

Projekt: DISKOGRAF

Vrsta građe: zvučni zapis

Naslov snimke = Recording title : Naslov se navodi točno kako je navedeno na naljepnici ploče (odnosno u katalogu), s time da se naslov ne piše štampanim slovima, što često/najčešće jest slučaj. Također, omaške se ispravljaju po modelu: Tratinčica (sic!) zelena [Tratinčica zelena] ili npr. La boheme [La bohème]. Ne navode se standardizirani prijevodi djela na hrvatski (npr. navodi se samo Il trovatore, a ne Trubadur, jer je na naljepnici samo “Il trovatore”). No, ako je potrebno, korigiraju naslovi na jeziku na kojem su ispisani (kao u primjeru La bohème). Naslovi koji su na engleskom se pišu kao i hrvatski, bez velikih početnih slova imenica, glagola, pridjeva itd.

Podnaslov snimke = Recording subtitle : Vrijede sva pravila kao i za naslov snimke. U ovo se polje upisuje i žanr

kako je naveden na naljepnici ploče, ako je naveden. Ako je naveden u katalogu, ne navodi se ovdje nego u polju “Dodatni podaci i razlike u katalogima”.

Autor = Author : Imena autora navode se točno kako je navedeno na naljepnici ploče (odnosno u katalogu), sa svim mogućim greškama. Točna i/ili standardizirana imena se navode u “Podacima o odgovornosti”.

Izvođač (osoba) = Performer (individuals): Imena izvođača solista navode se točno kako je navedeno na naljepnici ploče (odnosno u katalogu), sa svim mogućim greškama. Točna i/ili standardizirana imena se navode u “Podacima o odgovornosti”.

Izvođač (ansambl) = Performer (ensembles): Imena ansambala navode se točno kako je navedeno na naljepnici ploče (odnosno u katalogu), npr. “uz Plesni orkestar Radio Zagreba”, kao i sa svim mogućim greškama. Točni i/ili standardizirani nazivi ansambala se navode u “Podacima o odgovornosti”.

Podaci o odgovornosti = Statement of responsibility : Navode se pravilni oblici osobnih imena te nazivi ansambala kako je navedeno na naljepnici, tek gdje gdje uz minimalno usustavljanje. Na razini pojedinaca treba upisati i ulogu: voditelj ansambla (u što idu i svi dirigenti orkestarske, zborovođe, kapelnici, itd.), skladatelj, tekstopisac, aranžer, pjevač/ica, itd. Kako se javljaju nove uloge, tako će ih biti potrebno dopunjavati i stvarati usustavljeni popis, nastavljajući na uspostavljeni model (npr. pijanist/ica, harfist/ica, itd.). Na tom se mjestu upisuju i imena kojih nema na naljepnici, ali (prilično ili skoro pa) pouzdano znamo da je riječ o njima. Npr. poznato je da je Verdijevo ime Giuseppe ili npr. da je on autor opere Il trovatore. Ili npr. poznato je da je standardizirano ime Mijo Mayer, premda u izvoru npr. piše Majer. Godine rođenja i smrti upisuju se po modelu 1834–1921.

Trajanje snimke = Recording duration : Ako podatak nije naveden na naljepnici, a jest poznat, npr. zahvaljujući digitalnoj presnimci, upisuje se u uglate zagrade po modelu: [1:26]. Ako je naveden na naljepnici, navodi se po modelu 1:26 (bez obzira koristi li se možda točka ili apostrof na naljepnici ploče)

Žanr = Genre : Riječ je o analitički utvrđenim žanrovima. Postupno će se utvrditi o kojima je riječ. Npr. tango, valcer = waltz, koračnica = march, kolo, opereta, itd. Prema potrebi dodavat će se i daljnji žanrove; u tome će biti još mnogo postupnog sistematiziranja. Nije naravno nužno da se upiše žanr, već samo ako je razvidan (npr. ako se nešto u podnaslovu naziva “mars”, onda je očito riječ o koračnici).

Nakladnički broj = Catalogue number : Navodi se po modelu s crticom, neovisno o tome je li na samoj naljepnici (odnosno u katalogu) navedeno bez crtice, npr. Z-1234, C-171, J-0057 itd. Kad uz nakl. br. stoji i strana, piše se bez razmaka, npr. J-6004A. Riječ je o broju koji se nalazi na naljepnici ploče i odnosi se samo na dotičnu snimku (tj. dvije snimke u rijetkim slučajevima).

Broj matrice = Matrix number : Broj matrice je onaj koji je ispisan na naljepnici, najčešće desno ili lijevo, sitnije od nakl. broja koja je obično u sredini dolje. Potpuni br. matrice trebao bi se nalaziti ugraviran na samoj ploči (katkad je identičan onom na naljepnici, a katkad sadrži i dodatne brojeve). Navodi se točno kako piše, uključujući dakako i slova ako ih ima, kao i crtice ili točke, ali bez razmaka, npr. Z.34.

Naljepnica ploče = Item label : U malobrojnim primjerima gdje je više od jedne snimke na jednoj strani ploči, fotografija će se duplicirati.

– Umetnuti fotografiju naljepnice

– Izvor = Source : Navesti izvor; zasad standardizirane kategorije su:

zbirka gramofonskih ploča u arhivu Croatia Records

zbirka gramofonskih ploča u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

zbirka gramofonskih ploča u Narodnoj biblioteci Srbije u Beogradu

zbirka gramofonskih ploča u Tehničkom muzeju Nikola Tesla u Zagrebu

zbirka gramofonskih ploča Damira Tončića pohranjena u Državnom arhivu u Splitu

zbirka gramofonskih ploča Eduarda Čapke pohranjena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

zbirka gramofonskih ploča u Hrvatskoj kinoteci Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu

zbirka gramofonskih ploča u Hrvatskom državnom arhivu u Štrigovi

zbirka gramofonskih ploča Ivana Mirnika

zbirka gramofonskih ploča u Muzeju grada Zagreba

zbirka gramofonskih ploča u Muzeju Slavonije u Osijeku

zbirka gramofonskih ploča Velimira Krakera

zbirka gramofonskih ploča Veljka Lipovščaka

baza Discogs, <https://discogs.com/...> [navesti i link]

Fragment snimke = Fragment of the recording :

– Umetnuti do 30 sec. zvučnog zapisa

– Izvor = Source : Navesti izvor; zasad standardizirane kategorije su:

digitalna presnimka u okviru svojedobno započetog projekta digitalizacije

digitalna presnimka u Croatia Recordsu

reizdanje Croatia Records (dalje specificirati nakon što popišemo sva takva izdanja)

digitalna presnimka dostupna na Europeani, <https://...> [navesti i link]

reizdanje Hrvatskog državnog arhiva (dalje specificirati kratice nakon što popišemo sva takva izdanja)

digitalna presnimka dostupna u zbirci “Zvuci prošlosti” pri NSK; <https://...> [navesti i link]

digitalna presnimka dostupna na SoundCloudu, <https://soundcloud.com/...> [navesti i link]

digitalna presnimka dostupna na YouTubeu, <https://www.youtube.com/...> [navesti i link]

Osnovni izvor = Primary source : Odnosi se na osnovni izvor na temelju kojega su uneseni podaci. U pravilu je to naljepnica ploče, dok će katalozi biti osnovni izvor samo za one ploče koje ne uspijemo fizički locirati ili barem pronaći njihove naljepnice. Kad je riječ o naljepnicama, ovdje se upisuju svi fondovi u kojima smo ih našli, a ne upisuju se katalozi u koje su uključene dotične snimke (korespondentni katalozi se upisuju u naredno polje). Ako je pak riječ o snimkama gdje podatke temeljimo samo na katalozima (nema naljepnica, nema ploča), onda upisujemo sve kataloge u kojima smo našli podatak o dotičnoj snimci.

Standardizirani oblici za zasad popisane osnovne izvore su:

naljepnica ploče u zbirci ploča u arhivu Croatia Records

naljepnica ploče u bazi Discogs [link se ne navodi jer je ovo tzv. koncept polje, što znači da bi svaki takav primjer bio zaseban, te stvorio stotine koncepata]

naljepnica ploče u zbirci gramofonskih ploča u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

naljepnica ploče u zbirci gramofonskih ploča u Narodnoj biblioteci Srbije u Beogradu

naljepnica ploče u zbirci gramofonskih ploča u Tehničkom muzeju Nikola Tesla u Zagrebu

tiskani katalog: *Edison Bell Penkala: Glavni katalog domaćih i stranih ploča, studeni 1927.*

tiskani katalog (nepotpuni): *Edison Bell Penkala: I. nastavak glavnog kataloga domaćih i stranih ploča; bez oznake godine (vjerojatno početak 1928.)*

tiskani katalog (nepotpuni): *Edison Bell Penkala: april 1928.*

tiskani katalog: *Edison Bell Penkala: II. nastavak glavnog kataloga domaćih i stranih ploča, lipnja 1929.*

tiskani katalog (nepotpuni): *Edison Bell Penkala: februar-mart [1930].*

tiskani katalog: *Edison Bell Penkala: II. nastavak glavnog kataloga domaćih i stranih ploča, 1931.*

tiskani katalog: *Edison Bell Penkala: Nastavak glavnog kataloga domaćih i stranih ploča, 1935. (rukom dopisano II. uz "nastavak")*

tiskani sveščić: *Edison Bell Penkala: Naše najnovije ploče, mart 1936.*

tiskani katalog: *Elektroton: Najnoviji popis gramofonskih ploča (Elektroton – Odeon – Polydor – Cetra; Glazba za svakoga!); bez oznake godine*

katalog: *Hrvatski državni arhiv: Inventar – Zbirka fono gradiva 1936–1994, izradila Snježana Šute, 2015; popis gramofonskih ploča pohranjenih u HDA, br. fonda HR HDA 1397.*

tiskani sveščić: *Jugoton 1951: Popis gramofonskih ploča*

tiskani katalog: *Jugoton: Katalog gramofonskih ploča 1957.–1958.: 78 okretaja u minuti*

rukopisni popis Jugotonovih ploča iz serije J/C, nakl. br. 1001-1035, 2002-2024; dostupan u arhivi Veljka Lipovščaka

rukopisni popis Jugotonovih ploča iz serije J/C, nakl. br. 6001-6042 ; dostupan u arhivi Veljka Lipovšćaka

popis Jugotonovih ploča iz serije J/C, nakl. br. 6043-6685, dijelom rukopisni, dijelom preuzet iz tiskanih izdanja ; dostupan u arhivi Veljka Lipovšćaka

rukopisna E knjiga Jugotonovih izdanja: *E Serija C 6001- SY 29000* ; pohranjena u arhivu Croatia Recordsa

rukopisna M knjiga Jugotonovih izdanja: *M Serija C 78 o/m.* ; pohranjena u arhivu Croatia Recordsa

Zastupljenost u katalozima, popisima i dr. = Listing in catalogues, inventories et al.:

Navode se svi katalozi u kojima se javlja dotična snimka, a jednako tako i u drugim srodnim pisanim izvorima: popisima, matičnim knjigama, evidencijskim knjigama (skupno u naslovu polja označeni terminom “registri”). Nije potrebno navesti i str. Način navođenja kataloga, popisa i dr. je isti kao i gore, pod “Osnovni izvor”. Naredni katalog se od prethodnog razdvaja praznim mjestom i točkom-zarezom.

Dodatni podaci i razlike u katalozima i dr. u odnosu na naljepnicu ploče = Additions and differences in catalogues et al. in relation to the item label:

Ovdje se upozorava na razlike kao što je to npr. navođenje ili izostanak navođenja žanra i autora, razlike u nakl. broju (npr. postoji zbrka u Jugotonovim oznakama iz serije J i C) i dr. Dodatni podaci su najčešće u vezi žanrovskih grupiranja u katalozima, ali mogu biti i daljnji dodatni podaci. Tako je npr. snimka EBP Z-850 Ramona-valcer u katalogu EBP iz 1929. smještena u skupinu “Naše engleske plesne snimke: Fox-trott i engleski valse”, ali je još i dodatno za tu snimku navedeno sljedeće: “Najnoviji šlager, o kojem se sada najviše govori u glazbenim krugovima. Ima ljudi, koji kupuju gramofon samo da uzmognu čuti ovaj čarobni valcer.” Oba ta podatka se ovdje navode. Naredni ilustrativni primjer je “Hrvatska sokolska sletovka”, EBP Z-1001, matrica Z.35. U katalogu EBP, stud. 1927., navedena je kao “Sokolska sletovka” i žanrovski kao “marš od I. Muhvića” (marš se na samoj naljepnici ne navodi), a postoje i razlike u skraćivanju imena ansambla i uloge voditelja (“viši vojni kapelnik”, za razliku od “v. kap.”). Sve sam to navodi u ovome polju, s tim da je osnovni izvor sama naljepnica ploče (te su podaci o naslovu, podnaslovu, autoru, izvođačima navedeni točno kao i na naljepnici), a razlike u odnosu na katalog su ovdje navedene. Navodi se po modelu:

U kat. EBP, stud. 1927.: podnaslov “Marš od M. Mayera”, izvođač osoba “viši vojni kapelnik Ivo Muhvić”, izvođač ansambl “Muzika Savske Divizijske Oblasti”, kategorija “Vojničke glazbe domaće”. Naredni izvor se navodi u novom redu.

Mjesto pohrane matrice = Matrix location : Koliko je zasad poznato, jedino mjesto pohrane je arhiv Croatia Recordsa (za Jugotonova izdanja).

Reizdanja = Re-issues : Riječ je o bilo analognim ili digitalnim reizdanjima snimke na klasično objavljenim nosačima zvuka (vinilnim singl i long-play pločama ili CD-ima). To je različito od digitalnih presnimki, koje nisu klasična izdanja nego presnimke u digitalnim zbirkama institucija, internetskih servisa i sl. Navodi se bibliografska jedinica izdanja o kojem je riječ.

točna bib. jedinica, npr. za reizdanja Croatia Records, za reizdanja Hrvatskog državnog arhiva

Digitalne presnimke = Digital reproductions : Za digitalne presnimke koje su dostupne online navesti i url. Zasad standardizirane kategorije su:

digitalna presnimka u okviru svojedobno započetog projekta digitalizacije

digitalna presnimka u Croatia Recordsu

digitalna presnimka dostupna u zbirci “Zvuci prošlosti” pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, <http://mz.nsk.hr/zbirka78/naljepnice/> ... [navesti i link]

digitalna presnimka dostupna u zbirci “Virtuelna brazda” pri Narodnoj biblioteci Srbije u Beogradu, https://digitalna.nb.rs/sf/NBS/Zvucni_zapisi/virtuelna_brazda/... [navesti i link]

digitalna presnimka dostupna u glazbenoj zbirci pri Europeani, <https://www.europeana.eu/en/collections/topic/62-music> ... [navesti i link]

digitalna presnimka dostupna na SoundCloudu, <https://soundcloud.com/>... [navesti i link]

digitalna presnimka dostupna na YouTubeu, <https://www.youtube.com/>... [navesti i link]

Ulančanost s drugim polugama glazbenog života = Connection with other driving forces of musical life : U svakoj od dolje navedenih potkategorija treba predvidjeti mogućnost i ispisivanja teksta i dodavanja fotografija.

– Notno izdavaštvo = Sheet music publishing

– Radijski programi = Radio programmes

– Koncerti i festivali = Concerts and festivals

– Napisi i reklame u periodici = Articles and advertisements in periodicals

– Zaštita autorskih prava = Copyright protection: Ovdje se upisuju oznake_BIEM, OSA, NCB, HAD, UJMA i sl. (prisutne naročito kod Elektrotona).

Komentari korisnika = Users comments : Mogućnost da korisnici upišu svoj komentar u obliku online emaila, koji će doći na adresu projektdiskograf@gmail.com, a neće biti vidljiv online. Uz polje treba stajati: pošaljite nam svoj komentar, dodatne podatke i sl. = send us your comments, additional data, etc.

Analitičke napomene : Ovo polje ne treba biti vidljivo korisnicima. Tu će se navoditi razni uvidi do kojih smo došli ispunjavajući bazu za svaki pojedini primjer.